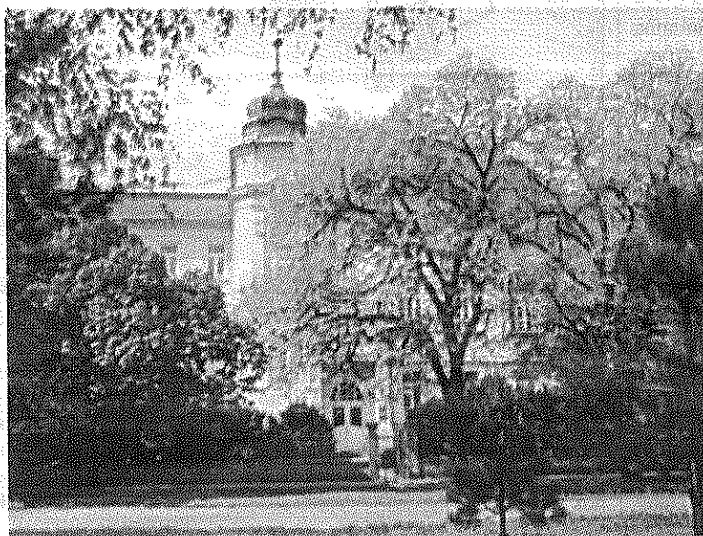

Datum	22.06.2007	Autor	Nepoznat
Novina	Ruske slovo	Rubrika	Naslovna strana
Tema	Baèki Petrovac	Strana	1
Naslov	Imaju samostalnost, ali i probleme		

МАЮ И САМОСТОЙНОСЦ, АЛЄ И БРИГИ

Општина Бачки Петровец спада до штреднерозвитих, а по чишле жительох, (ма коло 16 000), вона найменша општина у Войводини. По велім би могла буц мустра Керестурцом цо би сцели мац свою општину, але може указац и на велі бриги з котрима ше стрета така мала самоуправа, бо часто нет пенежи за тото цо вельки општини маю.

Општина Бачки Петровец ма велі красни прикмети, та ше други самоуправи маю на цо спатрац.

Гоч по чишле жительство то найменша самоуправа у Войводини, по развитосци вони дзсшка у штредку.

FO4

Datum	22.06.2007	Autor	Slavica Fejsa
Novina	Ruske slovo	Rubrika	Bez naslova
Tema	Baèki Petrovac	Strana	4
Naslov	Imaju samostalnost, ali i probleme		

МАЮ И САМОСТОЙНОСЦ, АЛЄ И БРИГИ

Општина Бачки Петровец спада до штрелдирозвитих, а по чишле жительствох, (ма коло 16 000), вона найменша општина у Войводини. По велім би могла буц мустра Керестурицом хтори би сцели мац свою општину, але може указац и на велі бриги з котрима ше стрета така мала самоуправа, бо часто нст пенсжи за тото цо вельки општини маю

Општина Бачки Петровец ма велі красни прикмети, та ше други самоуправи маю на цо спатрац. Гоч по чишле жительство то найменша самоуправа у Войводини, по розвитосци вони дзетка у пгредку. Вредни людзе, та розвита и привреда, и инфраструктура у каждим зоз штирох месгах у той самоуправи. Мож повесц же ше досц рационално троши и средства бюджета. На тото их,

ОПЕРАМЕ ШЕ НА СЛОВАЦКУ

— Участвуем на шицких конкурсах за котри ше нам видзи же нам годни помогнуц. Потераз зме ше найбаржей могоц опрец на Словацку. Зоз фонду Братислава-Београд, дзе зме конкурвали на явним конкурсу, нам одобрени коло 90 000 евра, а достали зме 60 000. Локална самоуправа ма обезпечиц динар на динар за ушорене околїска, едукацию у органиох општинской управи и друге... Словацка ма и Министерство за Словацкох у дияспори. Кед конкурасме, лебо гледаме од нїх помоц, звичайно нам сполня коло 50 одсто од того цо зме гледали. Не можеме ше поносовац, лєм похваляц.

Важне мац человека хтори будзе кончиц коло просктох. Нам ше ту пощесцело и особа котра нам роби на просктох барз схопна. Министерство Словацкей нам помага и кед слово о культурних и образовних институцийох у Бачким Петровцу. Окрем помочи на реновираню школах, праве тих днїох бешеловане же би Словацка помогла нашим школяром и отворела сдно одзелене за школоване медицинских шестрох. Школяре котри ту законча тоту школу не буду мушиц нострификовац дипломи. Починаме з роботами сланей часци индустрийскей зони, закончусме будинок преширеного перебуваня у яшелькох, гледаме пенсж за реновиранє Словацкогo народного театра... Наш фестивал – Словацки народни шветочносци вимага вельо средства и организационей роботи. Ту сєг више бриги, не лєм финансийни але и таки же як шицко покончиц, зачувац тото цо маме, а заш, крочиц напредок. Закончусме канализацию у Општини чия вибудов почала пред 10 роками. Тоти инвестициї, всдоо зоз пречисцовачом за фекални води коштала скоро 900 000 евра. Коло половку средства зоз општинского бюджета, 25 одсто средства зоз самодоприносу, а остаток донаций зоз держави, Покрайини – гвари Ян Сабо, председатель општини Бачки Петровец.

Datum	22.06.2007	Autor	Slavica Fejsa
Novina	Ruske slovo	Rubrika	Bez naslova
Tema	Baèki Petrovac	Strana	4
Naslov	Imaju samostalnost, ali i probleme		

медви иншим, нагана и факт же Петровец мала општина, та вец мала и громадка пен-сжу, а шицким треба.

ОРГАНІЗОВАНОСЦ

У општини жио коло 16 000 жителс. Найвекше место то праве Бачки Петровец котри ма дакус вецей як 7 100 жительох, Кулпин коло 3 100, Маглич 2 800 и Гложан коло 2 350 жительох. Два трецини жительство општини Словани, коло штвартина Сербии. На тих двох языкох ше бешедуе и у Управи, а и на Скупштини котра ма 31 одборника. Одборники маю слухалки, та можу слухац прекладателя кед же не розумя цо ше бешедуе на другим языку, гоч у Управи, у Скупштини, та и на улочки скоро шицки знаю и по словацки и по сербски.

– У Општинскей управи маме 40 запятых. То досц рационалне. Же бизме заступели шицки области хтори вимага закон о локальной самоуправи и други закони и предписаня, та и то цо нам живот паклада, ми ше так организовали же на кождим роботним месце у Управи роби ше и кончи работи з вецей областох. Роботники у менших самоуправах муна буц обучени и знац роботу з вецей областох, а доставяю дакус меншу плацу як гевн у вельких општинах, бо так предписане у республичних предписаньох. Жителс той општини векшину документох цо выдава Управа можу достац и преїт интернету – гвари Милина Лабат, начальница Општинскей Управи.

ГАЗДОВАНЕ

Жительство той општини найбаржей ше опера на польопривреду, поживову индустрию, услуги... Општински хотар ма коло 13 000 гектари, од того коло 3 500 гектари державна жем котра инче не дата под аренду.

У општини роками добре газдовали фирми як цо то „Инекс” – фабрика за продукцию судвинох зоз ростфрау за пивску, млечну и другу поживову индустрию. Випелїяк же у верху були и польопривредни задруги. Тераз, поведзме, найвекше подпрїемство „Марбо продулет” у Магличу дзе су найпознатии по продукциї чинеса. У текстильной индустриї – „Татрану” роками було запяте вельке число женох з той општини, але тота фирма ше розпада, тераз треба же

би була ознова приватизована, бо ше перша приватизация не удала.

Обставини не такой таки добри як дакеди, але людзе не боря, знаходза. Тоти цо остали без работи дали ше до продукциї желєняви. Нови Сад ту под боком, та сєт дзе винсєц робу на пияц и попредац.

ОПШТИНСКИ БУДЖЕТ

– Општински бюджет у 2006. року виношел коло 200, а у тим року коло 233 милиони динари. Ми маме и длугорочни ангажовани средства, коло 60 милиони, наменени за вельки инвестициї – вибудов канализациї у општини, оправанє и вибудов твардих драгох, вельо уложене за будинок Дзецинскей установе „Пчолка”.

Општина снователь Библиотеки, Информативного центра и Театра, котра вец, попри Покраїни и главни финансиєр тим институциїм.

И у тих пелєтких часох уклада ше до нових инвестициїох. Почал одкуп жєми за индустрийну зону котра ма буц на коло 160 гектарох. У Гложану почала вибудов етно-валалу, а рихта ше вибудов и марини на Дунаю. Тото ше будзе финансовац углавним з республичного фонда НИП – гвари Бошко Богунович, начальник одделєня за бюджет и финансий.

ИСТОРИЯ

Петровец ше спомина инче у тринастим вику, достал мено по святому Петрови. Векше место постало аж кед коло 2 000 Слованох-євангелистох зоз Словацкей пришли 1745. року тади за хлебом, а привел их Матей Чаїї. Населєли ше на футожеке газдовство и од тугейшей властєли досташи часц

старей општини Петровец дзе у тедишнім часе жили 19 сербски фамилий. Истогу року Словани у Петровцу основали школу и купели дзвон на церкву котри дзвонел жєм виоци, бо євангелистична церква ту не була регистрована и не мала право мац папца.

Петровец у XIX вику бул и по нациї и по вири

углавним компактни – словацки и євангелистички, але з роками у њим више вецей жили и други народи. Словани чуваю свою традицию, а найшвидши културни розвої мали после 1918. року у общим розвою националней свідомосци при Славянох и на тих войводинских просторох. Основана гимназия на словацким языку, та друкарня, повини, Матица словацка, Словацки народни святочисосци, потим и музей, часосис за литературу...

Бачки Петровец инче окреме швидко розвил седемдєшатих рокох прешлого вику и у економским и културним смєслу.

ЯВНИ СЛУЖБИ ПОД ИНТЕРЕНЦИЮ ОПШТИНИ

Под интеренцию Скупштини општини Бачки Петровец ше находза Дзецинска установа „Пчолка”, Информативни центер „Бачки Петровец” (радио), Словацки войводински театар, Библиотека „Штефан Хо-

мола”, Дом здравя, Дирекция за будователнугу жєм и комунални дїялносци, два явни комунални подпрїемства – „Прогрес” и „Комунална”, ДОО „ГлоАквалис” и Туристична организация Општини.

Накратко зме дали особну карточку општини Бачки Петровец. Чи тота локална самоуправа може буц мустра Керестурцом, та чи и Руски Керестурци будзе општина, стої ше на Керестуриох, бо (зем) вони о тим буду одлучовац, хасновац привилєгий, а и плациц.

Славца Феїса
Михал Симуневич

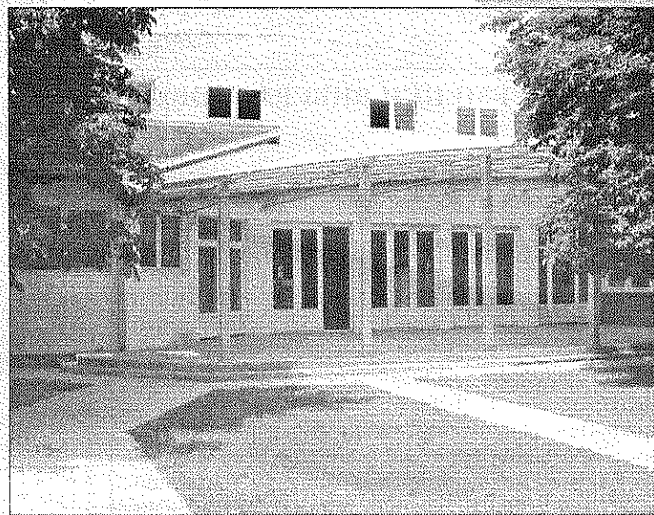
Datum	22.06.2007	Autor	Slavica Fejsa
Novina	Ruske slovo	Rubrika	Bez naslova
Tema	Baèki Petrovac	Strana	4
Naslov	Imaju samostalnost, ali i probleme		

У „ПЧОЛКИ” ПОЧИНАЮ РОБИЦ ЯШЕЛЬКА

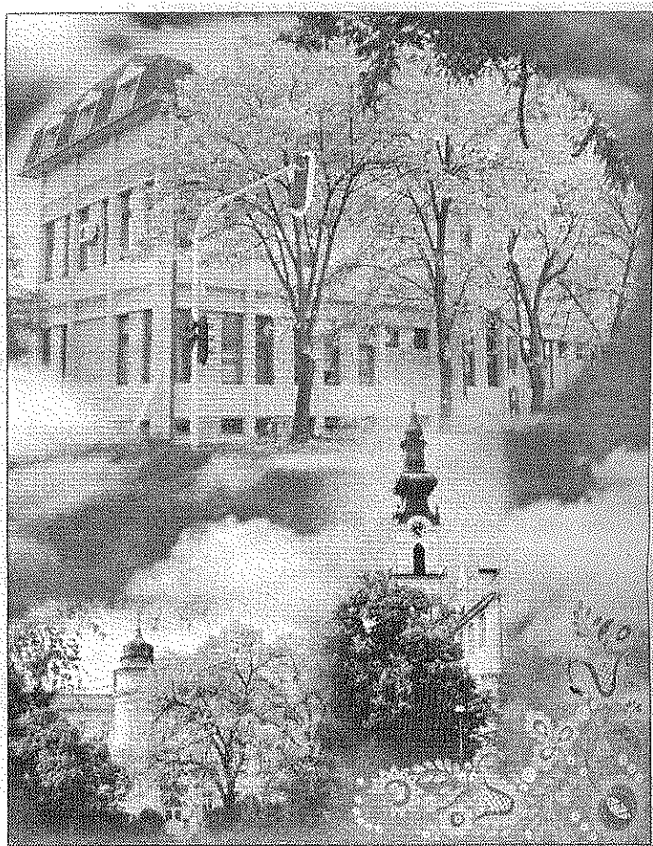
Зузана Пашичова директорка ПУ „Пчолка” дзе об-
лапени шицки групи од трох по седем роки ис лсм у
тим месце, а ис и у трох менших местох Општини. Од
идуног року у Петровцу починаю робиц и яшель-
ка, а. заллановане же у новим будинку будзе коло 36
дзечи од адного по 3 роки. То вшелйак, барз олгча
родичом котри пре роботу ис маю кадзи зоз дзецим.

– Отверане яшелькох тримаме за найвекше по
зробене у остатних рокох. Но, ис менша старосц будзе
и о шицих групох хтори маме по валалох. Кед ше по-
здава, у штирох местох у општини, од сшенї будзем
мацо коло 380 дзечи. Каждого тижня обиходзиме на-
шо обскти, стараме ше о шицким и

барз добре функциоунеме як па-
лосц. Вше нас потримус и општина, помагаю нам, и ис мож им пи у-
чим пригварит, лсм у адним – поносуеме ше на плаци. Но, думаме же
и ту раз будзе лепше. Тераз ше о „Пчолки” стараю трицея тройо
заняти, а од сшенї почню робиц ише 15 особи – гварела Пашичова.

Роботи на новом обскту „Пчолки” маю буц готови по септембер

Зоз Монографії Бачкого Петровцу

Datum	26.06.2007	Autor	Miladin M. Ševarlić
Novina	Moje gazdinstvo	Rubrika	Bez naslova
Tema	Bački Petrovac	Strana	6
Naslov	Lex specialis za zadrūžnu imovinu		

LEX SPECIALIS ZA ZADRUŽNU IMOVINU

Неправедно би било само државу оптуживати за све недаће кроз које је пролазио задружни сектор привреде Србије, јер добар део кривице објективно носе и сами задругари, а посебно један број директора задруга – који уместо да раде у интересу задругара као “унајмљени менаџери” користе садашње летаргично стање да кроз тзв. уговоре о пословној сарадњи са приватним “бизнисменима” раскрчме имовину коју су генерације српских задругара стварале.

Проф. др Миладин М.
Шеварлић

У процесу постсоцијалистичке транзиције привреде Србије, имовина коју користи задружни сектор још увек је изузета из активности Агенције за приватизацију и убрзане власничке трансформације друштвене у приватну својину. Основни правно-економски и политички разлози “остављања на чекању” судбине имови-

не у друштвеној својини са којом располажу наше задруге, пре свега земљорадничке, били су деценијама нерашчишћени имовински односи и релативно мали удео задруга у нашој привреди: 2.446 свих врста задруга или 3,2% од укупно 75.878 предузећа и задруга, 13.573 запослених или 1,2% од укупно 1.131.343 радника у привреди, 37,5 милијарди динара или 0,98% од 3.834,4 милијарди динара укупног прихода привреде и минорних 29,9 милијарди динара или 0,86% од укупно 3.462,1 милијарди динара вредности сталне имовине привреде Србије.¹

Datum	26.06.2007	Autor	Miladin M. Ševarlić
Novina	Moje gazdinstvo	Rubrika	Bez naslova
Tema	Bački Petrovac	Strana	6
Naslov	Lex specialis za zadružnu imovinu		

У име милиона задругара из бројних генерација задружних посленика, предлажем “господи што носи по мери кројена одела” да донесу (још један) lex specialis и целокупну непокретну имовину у задругама евидентирани у друштвена својина преведу у задружну својину.

ПУТ ДО НОВОГ ЗАКОНА

Конечно, Министарство привреде, у сарадњи са представницима других ресорних министарстава у чијим “пољима” делују различите врсте задруга (пољопривредне, рибарске, потрошачке, стамбене, занатске, штедно-кредитне, услужне, здравствене, студентске, омладинске и ученичке,...), припремило је прву верзију Нацрта закона о задругама – која је била предмет јавне расправе средином јула прошле године у Скупштини Војводине. Тада су, релативно малобројни представници задруга и задружних савеза, готово једнодушно изнели бројне замерке на рачун предлагача тог нацрта закона. Посебно је негативно оцењен предлог да “непокретна имовина у друштвеној својини, на којој право коришћења има задруга, односно задружни савез, постају средства у државној својини”, што је од стране задружних посленика оквалификовано као нови покушај и раније спровођених “национализација задружне својине”.

Изостављајући опаску да претходно није урађена анализа задружног сектора привређивања и (не)спровођења одредби актуелног Закона о задругама (1996) о повраћају задружне имовине која је током интеграционих процеса у деценијама социјалистичке привреде “узурпирана” као друштвена својина од стране пољопривредних предузећа и агроиндустријских комбината, Министарство привреде је припремило и другу – побољшану - верзију Нацрта закона о задругама која је почетком овог месеца била предмет разматрања и на Округлом столу Задружног савеза Србије. Овим предлогом се омогућава да задруге и задружни савези, у року од шест месеци, уколико поседују доказе да су непокретну имовину коју користе стекли “радом и пословањем (ку-

повином, изградњом и др.) или на други начин (поклон, легат, задужбина, донација, правоснажна одлука државног или другог органа и др.)” преведу из друштвене својине и упишу у земљишне и друге јавне књиге као задружну својину. Истом одредбом омогућава се задругама и задружним савезима да и без поступка доказивања “изврше евидентирање покретне имовине као задружне својине” – будући да је она застарела и да има значајно мању вредност, те за њено преузимање очигледно нико није заинтересован.

УЗИМАЊЕ ДРЖАВЕ

Међутим, по истеку прописаног рока од шест месеци, законом је предвиђено да се непокретна имовина задруга и задружних савеза евидентирана као друштвена својина (за коју не буде покренут поступак доказивања задружног власништва или се тај поступак негативно оконча) преведу у државну својину (!?), с тим да исту задруге и задружни савези могу узети под закуп. Будући да би то било очигледно “подржављење” de facto задружне a de jure друштвене својине, поставља се питање по ком основу се само у задружном сектору привреде друштвена својина преводи у државну (!?), док је у свим другим секторима привреде имовина евидентирана као друштвена својина предмет приватизације путем аукција или евентуално тендерских поступака.

Оно што је највише дискутабилно јесте изразито очигледна разлика у стицању непокретне имовине евидентиране као друштвена својина у задругама у односу на начин стицања имовине од стране субјеката привређивања у другим секторима власништва. Наиме, имовина у друштвеној својини у предузећима је стицана радом радника на средствима у друштвеној и/или државној својини, који су за свој рад примали плату. Насупрот томе, непокретна имовина у задругама настајала је делимично уношењем приватне имовине задругара у виду свог удела, а доминантни део те имовине стечен је радом и пословањем бројних генерација задругара и коопераната и посредством своје задру-

Datum	26.06.2007	Autor	Miladin M. Ševarlić
Novina	Moje gazdinstvo	Rubrika	Bez naslova
Tema	Bački Petrovac	Strana	6
Naslov	Lex specialis za zadružnu imovinu		

ge – за šta nису примаџи плату као радници у предузећима и релативно малобројни радници у задругама.

Неправедно би било само државу оптуживати за све недаће кроз које је пролазио задружни сектор привреде Србије, јер добар део кривице објективно носе и сами задругари, а посебно један број директора задруга – који уместо да раде у интересу задругара као “унајмљени менаџери” користе садашње летаргично стање да кроз тзв. уговоре о пословној сарадњи са приватним “бизнисменима” раскрче имовину коју су генерације српских задругара стварале. Томе их, у појединим случајевима, припомажу и посленици стечајних поступака којима се, по правилу, судбина задруга “печатити” ликвидацијом. Посебно забрињава осећај да такве актере девастације задружног сектора привреде помало индолентно посматрају посленици у задружним савезима, који, уместо да буду лидери у заштити и унапређењу задружне имовине, гледају како да (у ситуацији када им задруге углавном не плаћају чланарину) и сами “намакну” паре за плате себи и администрацији у тим савезима.

О “уградњи сељачког зноја” у стотине хиљада квадратних метара задружних домова, сеоских школа, амбуланти и ветеринарских станица, односно стотине хиљада километара сеоских путева, водовода, електричних и телефонских линија – што је све постало државна имовина, преко сталних “маказа цена” на штету пољопривредних производа које су предавали својим задругама, а ове их зарад очувања “социјалног мира” испоручивале по ниским ценама радницима и грађанима, до неучествовања у присвајању барем мрвица акција са углавном већ испражњене “приватизационе трпезе” друштвеног капитала – излишно је указивати. А последице су деценијске миграције млађег сеоског становништва најпре у наше градове и затим у печалбу по европским и прекоокеанским земљама, а данас већ очигледна девастација тзв. руралних подручја у којима његове последње становнике уз звуке посмртних звона испраћају закоровљене њиве и воћњаци, паучина празних штала, шкрипа разваљених прозора са напуштених кућа....

Познаваоци наше задружне праксе знају да није спорно утврдити имовину садашње генерације задругара – која је стечена уплатом њихових чланских улога и њеним увећањем по основу евентуалне расподеле добити из пословања задруге у периоду од њиховог приступања задрузи до данас.

Међутим, круцијално питање је како утврдити и превести доминантни део задружне имовине који је настао радом бројних генерација наших задругара у протеклих 160 година. Ако ни у петогодишњим периодима за време режима претходне социјалистичке (1996 – 2000) а ни ове демократске власти (2001 – 2006) није реализована одредба актуелног Закона о задругама да се вансудским или судским доказивањем имовина створена радом задругара укњижи као задружна својина, то ће и практично “преписане” одредбе новог закона за задружне прегаоце и даље представљати само “шаргарепу на дугом штапу”.

И када заборављамо да барем скромним скупом обележимо у свету редак јубилеј – 160 година од оснивања кредитне земљорадничке задруге у Бачком Петровцу (1846) – прве задруге на данашњој територији Републике Србије и треће задружне организације у Свету, а у име милиона задругара из бројних генерација задружних посленика, предлажем “господи што носи по мери кројена одела” да донесу (још један) lex specialis и целокупну непокретну имовину у задругама евидентирану као друштвена својина преведу у задружну својину. То би било праведно, економски рационално, административно најједноставније и политички најприхватљивије решење за вишедеценијске проблеме који су настали по основу “утапања” путем бројних интеграционих процеса задружне имовине у друштвену својину односно политичке забране укњижавања задружне својине – чак и правно недопустивог искњижавања већ укњижене задружне својине и њеног поновног прекњижавања у друштвену својину, што потврђују и случајеви по основу једног прошлогодишњег дописа садашњег високог државног функционера Министарства привреде Србије.

Тиме би се избегли дуготрајни, скупи и нецелиходни судски поступци, а истовремено би актуелна власт испунила делић социјалне правде према, у Србији, најобесправљенијем задружном сектору привреде.

У противном, имовина у задругама биће потпуно девестирана кроз већ започете и све више нових стечајних поступака у задругама,

Datum	26.06.2007	Autor	Miladin M. Ševarliæ
Novina	Moje gazdinstvo	Rubrika	Bez naslova
Tema	Baèki Petrovac	Strana	6
Naslov	Lex specialis za zadružnu imovinu		

**Познаваоци наше задружне
праксе знају да није спорно
утврдити имовину садашње
генерације задругара
– која је стечена уплатом
њихових чланских улога и
њеним увећањем по основу
евентуалне расподела
добити из пословања
задруге у периоду од
њиховог приступања
задрузи до данас.**

распродајом имовине задругара од стране радника запослених у задругама и задружним савезима, убрзаним превођењем запослених радника у задругаре и маргинализацијом утицаја истинских задругара, а нарочито по основу све бројнијих уговора о тзв. пословно-техничкој сарадњи између приватних фирми и садашњег руководства задруга. Ту “црну слутњу” недвосмислено потврђује податак да је укупан нето губитак у свим задругама Србије у 2005. већи за 2,2 пута него у 2004. години, што значи да је у само једној години тако “успешног” пословања практично “поједено” чак 11,7% од 23,4 милијарде динара укупне вредности задружног капитала који је преостао после 160 година задругарства у Србији.

■